

Tid Tisdagen den 23 oktober 2012 kl 17.00 – 18.45

Plats Bolindersalen, Tekniska nämndhuset

Justerat Måndagen den 29 oktober 2012

Per Ankersjö

Katarina Luhr

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Per Ankersjö (C), ordföranden
Katarina Luhr (MP), vice ordföranden
Jonas Nilsson (M)
Torbjörn Erbe (M)
Per Ola Bosson (M)
Nils Ingelström (M)
Karin Karlsbro (FP)
Mikael Magnusson (S)
Mats E. P. Lindqvist (MP)
Stellan F Hamrin (V)

Tjänstgörande ersättare:

Anders Thureson (M) för Helena Levy (M)
Fredrik Canerstam (S) för Åsa Wester (S)
Måns Lönnroth (S) för Rana Carlstedt (S)

Ersättare:

Eva Runvald (M)
Viktor Strååt (M)
Andreas Lundin (M)
Frida Johansson Metso (FP) §§ 12-23
Per Johansson (FP)
Simon Palme (C)
Kristina von Engeström (S)
Charles Berkow (MP)
Belinda Hellberg (MP) §§ 14-23

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Gunnar Söderholm, Anna Edström, Daniel Persson, Daniel Selin, Ellinor Fiebranz Andersson, Emelie Winemark, Emily Tjäder, Gustaf Landahl, Håkan Andersson, Ingrid Mårtenson, Karolina Ekman, Luis Lopez, Maria Pettersson, Maria Svanholm, Pia Winbladh Högfors, Tonie Wickman samt biträdande borgarrådssekreteraren Markus Berensson.

§ 1**Närvarorätt**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att medge närvarorätt vid dagens sammanträde till Tonie Wickman, Maria Pettersson, Anna Edström, Karolina Ekman, Emelie Winemark, Daniel Persson, Ellinor Fiebranz Andersson, samt till Luis Lopez, personalföreträdare från fackförbundet Vision.

§ 2**Val av justerare och tid för justering****Beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utser vice ordföranden Katarina Luhr (MP) att tillsammans med ordföranden Per Ankersjö (C) justera dagens protokoll.

Justering sker måndagen den 29 oktober 2012.

§ 3**Anmälan av föregående protokoll**

Protokoll 8/2012 från miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde den 25 september 2012 anmäls.

§ 4**Anmälan av inkomna skrivelser till miljö- och hälsoskyddsnämnden**

Inkomna skrivelser m.m. till miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt förteckningar från den 10 oktober 2012 och den 23 oktober 2012 anmäls.

§ 5**Anmälan av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen****Beslut**

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner redovisningen av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen från och med 2012-09-01 – 2012-09-28.

Handlingar i ärendet

Lista över delegationsbeslut ur ECOS för delegationsperioden 2012-09-01 – 2012-09-28.

§ 6**Anmälan av protokoll från miljö- och hälsoskyddsnämndens möte**

med rådet för funktionshinderfrågor

Protokoll från miljö- och hälsoskyddsämndens möte med rådet för funktionshinderfrågor den 25 september 2012 anmäls.

§ 7

Protokoll från miljö- och hälsoskyddsämndens presidium och rådet för funktionshinderfrågor

Protokoll från möte mellan miljö- och hälsoskyddsämndens presidium och rådet för funktionshinderfrågor den 11 september 2012 anmäls.

§ 8

Förvaltningschefens resa till Yokohama

Dnr 2012-13742

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsämnden godkänner förvaltningschefens resa till Yokohama den 31 oktober – 2 november 2012.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 5 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 9

Vattenprovtagning vid Stockholms strandbad – resultat från sommaren 2012

Miljöförvaltningens redovisning

Dnr 2012-13337-214

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsämnden godkänner förvaltningens redovisning.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsämnden överlämnar miljöförvaltningens redovisning till berörda stadsdelsnämnder och verksamhetsutövare.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 8 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP), vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår (se beslutet).

- 3) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

Vi delar de synpunkter som förs fram i förvaltningens rapport och anser att problemen med olika mätmetoder måste uppmärksammas och åtgärdas också inom kommunen. Som vi tidigare påpekat i samband med utförsäljningen av delar av Stockholm Vatten är det oftast synnerligen viktigt med god kontinuitet vad gäller provtagning och analysmetoder. Det kan i många fall t.o.m. vara viktigare att bibehålla acceptabla metoder än att byta till nya metoder med högre noggrannhet.

Metodskillnaderna i det här aktuella fallet skapar uppenbara problem både rent konkret för informationen till de badande och för stadens möjligheter till god analys. Staden bör därför på lämpligt sätt tillse att de nu gängse metoderna används av alla SDN. Om en övergång till nyare metoder är nödvändiga eller angelägna bör prover tas under minst 3 år med båda metoderna.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP), Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S).

Reservation

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 10**Överklagande av beslut om timavgift Johannesörten 9****Remiss från Länsstyrelsen, dnr 5051-33037-11**

Dnr 2011-1485

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden yrkar att länsstyrelsen avslår överklagandet och fastställer miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut från den 28 september 2011.

- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande med bilagor som svar på länsstyrelsens remiss.

- 3 Miljö- och hälsoskydds nämnden uppdrar åt förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet.
- 4 Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 9 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

§ 11

Riktad kontroll 2011 - Fisken i fokus

En rapport från miljöförvaltningen

Dnr 2012-13588

Beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskydds nämnden godkänner anmälan om rapporten.
- 2 Miljö- och hälsoskydds nämnden överlämnar rapporten till Livsmedelsverket för kännedom.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 1 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Att så stor del av kontrollerade butiker inte har kontroll över tilläggsmärkningen för fisk och skaldjur är allvarligt. Speciellt då det är viktigt för konsumenten att kunna ta del av både fångstmetod och ursprungsland för fångst för att kunna fatta ett beslut om vilken fisk man kan köpa med rent samvete och vilken fisk man bör

undvika. Därför ser vi mycket positivt på att ett uppföljande projekt kommer genomföras under kommande år.

Särskilt uttalande lämnas av Stellan F Hamrin (V) enligt följande:

Vi delar helt de synpunkter som förs fram vad gäller kontrollen av fiskförsäljning i staden och konstaterar med besvikelse att 30 – 40 % av butikerna hade avvikelser vad gäller tilläggsmärkning av fiskeriprodukter.

Det hade varit en fördel om förvaltningen i detta sammanhang uppmärksammat tilläggsmärkningen avgörande roll vad gäller de kostrekommendationer beträffande fisk som utgör basen för de undantag från EU:s regler som gör det möjligt för svenska konsumenter att köpa giftig fisk. Detta inte bara i förhållande till övriga EU-länder utom Finland utan också i förhållande till svenska grisar och kycklingar som inte får denna förmån. Förutsättningen för detta undantag – som V självfallet inte förespråkar – är att konsumenterna har fullständig information om vilka av fiskarna i disken som omfattas av kostrekommendationerna, vilket i sin tur förutsätter att fångstplats och art anges.

Den allra enklaste lösningen vid ett accepterande av undantaget hade självfallet varit att direkt på den skylt, som ska finnas vid varje art på disken, också ange att den omfattas av kostrekommendationer (därför att den har höga gifthalter). Vi beklagar att regeringen inte velat ge konsumenterna denna enkla information, som i sin förlängning säkert hade lett till att all fisk (främst strömming) som såljs hade varit från bestånd som uppfyllt EU:s regler och därmed gjort ett undantag onödigt. Men varför förenkla regler, när de kan kompliceras ?

§ 12

Förslag till parkeringsplan

Remiss från trafik- och renhållningsnämnden

Dnr 2012-12045

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP):

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden anför i övrigt följande:

Gatumarken i Stockholm är högt värderad och detta ska enligt förslaget till parkeringsplan få större genomslag. Som ett led i att öka framkomligheten är det viktigt att i största möjliga mån flytta över gatuparkering till parkeringsgarage. Detta är en stor del av inbörden i planen och även i exempelvis principen om P-köp.

Däremot anser vi att den modell med subventionerade parkeringsgarage som förvaltningen förespråkar inte är en bra väg att gå. Dels är de beskrivna subventionerna via stadens parkeringsbolag tveksamt på principiella och lagliga grunder, dels innebär förslaget en osund konkurrens med privata

parkeringsgarage i staden.

- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 9 oktober 2012. Förvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

I huvudsak tillstyrka förslaget till parkeringsplan med de synpunkter som anförs i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Beslutet justeras omedelbart.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Att delvis godkänna förslaget till parkeringsplan.
  2. Att delvis anföra de synpunkter som miljöförvaltningen anger i sitt förslag till remissyttrande.
  3. Samt att i övrigt anföra följande:

Förslaget till ny parkeringsplan innehåller flera bra delar, vilket även framhålls i miljöförvaltningens synpunkter.

Att omvandla bilparkeringsyta till cykelparkeringsplatser är mycket bra och vi ställer oss även bakom förvaltningens förslag till att ta fram ett övergripande dokument för att ge en helhetsbild av parkeringssituationen i hela staden, med ett antal specificerade punkter.

Fördjupade projekteringar av infartsparkeringar, regional samverkan, knypunkter för kollektivtrafik, reserverade parkeringar för bilpoolsbilar och miljöbilar är alla positiva och nödvändiga satsningar.

Avseende parkeringsplatserna i Stockholm så behöver man även inventera och skaffa sig kännedom om hur privata parkeringsplatser och garageplatser påverkar parkeringssituationen ur ett helhetsperspektiv.

Rörande parkeringsavgifterna behövs dock en ny grundsyn, baserad på kommersiella principer.

Att parkera en bil är ingen rättighet – men en möjlighet.

Grundtanken att uppmuntra fler till att parkera i parkeringshus i stället för på gatan är riktig. Detta skapar mer utrymme i gatumiljön för andra behövliga ändamål, såsom trottoarer med större framkomlighet, bättre cykelbanor, på och avlastningsplatser, parkbänkar, planteringar, utrymme för kiosker och annan

snabbförsäljning och mycket annat. Men kostnaden för en garagehyra grundar sig på ett kommersiellt värde, i sin tur baserat på kostnaderna för garagets anläggande och drift.

Till skillnad från parkeringen på gatumark så fördelas de kommersiellt baserade kostnaderna för ett garage på respektive garageplatsförhyrare.

Kostnaden för gatan fördelas i huvudsak på skattebetalarna, förutom de i förhållande till de faktiska kostnaderna relativt beskedliga parkeringsavgifter som tas ut i huvudsak i Stockholms innerstad.

Av detta följer, att det inte i första hand bör vara garagepriserna som ska skattesubventioneras ner till samma nivå som de likaledes skattesubventionerade gatuparkeringsplatserna. Tvärtom skulle höjningar av parkeringsavgifterna till på sikt samma nivå som de på marknadsmässiga principer baserade garageplatserna vara det rimliga.

Det kan även ifrågasättas om en kommun bör gå in och subventionera sitt eget bolags kommersiellt baserade verksamhet. Som Miljöförvaltningen mycket riktigt säger så skulle detta troligtvis strida mot konkurrenslagen (2008:579) gentemot andra garageägare i staden. Vilka säkert skulle vilja få ett sådant agerande från stadens sida rättsligt prövat.

Parkeringsavgifterna ska som Miljöförvaltningen mycket riktigt hävdar baseras på självkostnadsprincipen. Men inkomsterna från parkeringsavgifter ska enligt lagstiftningen användas, utifrån självkostnadsbaserade principer, för trafikens ordnande. En stor del av den verksamhet inom Trafikkontoret, vilken kan betecknas som verksamhet för trafikens ordnande låter sig därför bekostas medelst högre parkeringsavgifter. Definitioner på trafikens ordnande kan vara trafikljus, anläggande av cykelbanor, anläggande av kollektivtrafikkörfält, övergångsställen, vägbanelagningar, underhåll av broar avsedda för trafik osv.

- 3) Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag samt att därutöver anföra att:

Förvaltningens tjänsteutlåtande är välgrundat och vi stöder förvaltningens uppfattning att staden tar fram ett övergripande dokument för parkeringspolitiken. Vi instämmer i förvaltningens förslag att planen kompletteras med åtgärder för omvandling av bilparkeringsplatser till cykelparkeringsplatser, infartsparkeringar, premiering av bilpoolsanvändande och framkomligheten för kollektivtrafiken.

Detta övergripande dokument måste utgå från att stadens invånare skall ges väsentligt bättre förutsättningar att åka kollektivt, cykla och gå. Endast därigenom kan biltrafikens miljöpåverkan minska. Staden bör därför noggrant studera och rapportera till nämnderna hur andra storstäder med liknande ambitioner nu går till väga. Det räcker inte med att vara i världsklass enbart i Stockholm.

- 4) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

1. I huvudsak instämma i förvaltningens synpunkter.
2. Därutöver begära att planen utökas med förslag på dels hur avgifterna för parkeringshus aldrig ska överstiga avgifterna för parkering på gata, dels hur ett system av tillräckligt stora infartsparkeringar kopplade till SL:s månadskort kan skapas.

Därutöver tillägga att vi ser positivt på majoritetens steg på vägen mot en innerstad ”fri” från privatbilism, men att förslagen är helt otillräckliga för att lösa existerande problem. I första hand måste avgiften för gatuparkering höjas till minst i nivå med motsvarande avgift för P-hus och säkra infartsparkeringar måste skapas i tillräcklig omfattning vid på utvalda ställen vid samtliga T-banelinjer, stombusslinjer och pendeltåg.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Mikael Magnusson m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 13

Kemikalier i leksaker - tillsyn av detaljhandeln

Ett projekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg och Stockholm

Dnr 2012-4269

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsämnden godkänner rapporten ”Kemikalier i leksaker – tillsyn av detaljhandeln”.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsämnden överlämnar rapporten till Kemikalieinspektionen, branschorganisationerna Barn & Baby, Svensk Handel, Konsumentverket samt till besökta återförsäljare.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 21 september 2012.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) enligt följande:

Stockholm har gjort sig känd i övriga Sverige och Europa som en stad som kan mycket om kemikalier och har höga ambitioner när det kommer till kemikaliebekämpning. När Stockholm deltar i EU-projekt på området märks det att vår medvetenhet kring kemikalieproblematiken gör att vi ligger i framkant. Stadens förvaltningar arbetar på många fronter för att öka vår kunskap om de olika typer av kemikalieutmaningar vi möter för att kunna vidta effektiva och varierade åtgärder. I detta arbete kommer den kemikalieplan som miljöförvaltningen tar fram på uppdrag av kommunfullmäktige utgöra en samordnande kraft som ska ligga till grund för framtida insatser.

Arbetet med att ta fram en kemikalieplan innebär en kunskapshöjning inom alla stadens verksamheter. Den kommer att leda till en ökad allmän kännedom om kemikalieproblematiken, ge nya insikter om tänkbara åtgärder samt utgöra en vägledning för ett långsiktigt och hållbart kemikaliearbete. Förutom framtagandet av en kemikalieplan prioriteras upphandling av kemikalier i Stockholms miljöprogram 2012-2015 och stadsledningskontoret håller på att, i samråd med miljöförvaltningen, utarbeta kemikaliekrav som förvaltningar och bolag kan ställa på leverantörer under upphandlingsprocessen. I miljöprogrammet har staden även satt upp en rad mål som syftar till att minska inslaget av kemikalier, bland annat genom att andelen ekologiska livsmedel som staden köper in ska uppgå till 25 procent samt att utsläppen av miljö- och hälsofarliga ämnen från byggnader och anläggningar ska minska.

I Stockholm stads budget för 2012 belyses även att arbetet med Kemikalieforum samt kemikaliepakten, ett samarbete med näringslivet, ska intensifieras för att minska utsläppet av gifter. För tillfället satsar miljöförvaltningen också extra resurser på en upplysningskampanj kallad "Våga fråga" riktad mot konsumenter för att öka den allmänna medvetenheten om kemikalier i varor och vilka krav som konsumenter kan ställa på företag som tillverkar, importerar och säljer varor i Sverige. Samtidigt har miljöförvaltningen, tillsammans med Svensk Handel, även utarbetat informationsmaterialet "Kunna svara" för att se till att företagare både kan svara på konsumenters frågor och att de kan sätta press på sina egna leverantörer. I Stockholm stads budget för 2013 satsas det också en miljon kronor på att undersöka historiskt förorenade områden. Stockholm stad arbetar aktivt och konsekvent mot målet att kunna erbjuda alla stockholmare en giftfri vardag.

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Vi tillstyrker förvaltningens förslag till beslut och vill därutöver anföra följande.

Denna rapport avhandlar ytterligare ett projekt i serien "tillsyn av detaljhandeln". Erfarenheterna hittills är att kunskapsnivåerna om kemikalier är mycket ojämna men också att detaljhandelsföretagen efterlyser bättre information och verktyg för att bättre hålla reda på sitt eget förebyggande arbete.

Det börjar därför bli dags att utveckla nästa steg i de tre storstädernas arbete med kemikalier i detaljhandeln. Ett sådant nästa steg skulle kunna innehålla tankar av följande typ:

- Tillsammans med Arbetsmiljöverket erbjuda butikspersonalen i respektive undersökt detaljhandelsföretag undersökningar av vilka kemikalier som

finns i deras blod och jämföra dessa kemikalier med vad som finns i varorna;

- Utforma informationsmaterial om kemikalier i de aktuella detaljhandelsföretagen utifrån systematiska undersökningar av vilka kemikalier som finns i barn och ungdomar;
- Informera om stadens egen politik – till exempel genom stadens upphandling – och hur staden arbetar med att minska kemikaliebelastningen på stadens invånare.

Förvaltningen kan vid lämpligt tillfälle återkomma med en bedömning av vad ett sådant mera utvecklat program kan kosta.

§ 14

Förslag till program för ny begravningsplats i Järva friområde Remiss från stadsbyggnadsnämnden

Dnr 2008-11858

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker programförslaget under förutsättning att:
  - a. Det säkerställs att det historiska odlingslandskapet bevaras och att bete fortgår inom programområdet. Det säkerställs även att Åkerholmarna som berörs av biotopskydd samt torrbacken med dess biologiska mångfald bevaras.
  - b. Det sker vidare utredning om drän- och dagvattnets påverkan på den biologiska mångfalden i våtmarken samt kvaliteten på vattnet från programområdet som når Igelbäcken. Det måste säkerställas att Igelbäckens vattenkvalitet inte märkbart försämras genom projektet.
  - c. Kompensationsåtgärder för ianspråktaga värdefulla grönytor presenteras.
  - d. Möjligheten att uppföra bullerskydd längst Akallalänken utreds så att större delen av kyrkogården får ljudnivåer under 55 dBA ekvivalent ljudnivå.
  - e. Trafikens påverkan på programområdet utreds ytterligare avseende hårdgjorda ytor för vägar och parkeringar. Utgångspunkten bör vara att se över antal och placeringar av parkeringsytor och säkerställa kollektivtrafik samt gång- och cykelvägar till området.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 9 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Att godkänna förvaltningens förslag till tillstyrkande av programförslaget med av förvaltningen tillagda förutsättningar
  2. Att anföra följande:

I denna del av Stockholm, liksom i sydvästra Stockholm, så behövs en ny begravningsplats. Det är rimligt att anhöriga inte ska behöva resa alltför långt för att kunna besöka och hedra sina nära och käras gravar.

Just den här platsen på Järva friområde är sällsynt illa vald för begravningsändamål.

En fjärdedel av området består av en soptipp, en fjärdedel är sankmark med vatten i dagen vissa årstider och ytterligare en fjärdedel består av fornminnesskyddade forngravar. Den sista fjärdedelen av området, som även det behöver rensas och iordningställas, kommer inte att räcka särskilt länge, vilket blir märkligt med hänsyn tagen till hela områdets storlek.

För att fungera för gravsättningsändamål så kommer delar av soptippen att behöva grävas upp och omdeponeras någon annanstans, samt återfyllas med jordmassor lämpligare för ändamålet. De sankna områdena kommer på sikt att behöva fyllas ut med rena jordmassor upp till en höjd av fyra meter för att kunna användas för framtida begravningsändamål. De fornminnesskyddade områdena kommer i princip aldrig att kunna användas för moderna begravningsändamål.

Man kan överväga begravningslösningar vanliga i andra länder, såsom byggnader i form av kistkolumbarier, vilket radikalt minskar behoven av jord att begrava i. Men sådana lösningar, vanligare i varmare klimat, är helt oprövade i Sverige vilket gör detta tveksamt.

Vi är därför mycket tveksamma till det här förslaget och ser därför hellre att andra geografiska lösningar övervägs.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M), Karin Karlsbro (FP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Stellan F Hamrin (V) enligt följande:

Föreslå att de möjligheter till ökad avvattnings till Igelbäcken som ska finnas verkligen tas till vara. Området har stora kulturhistoriska värden. Vi vill därför dessutom påpeka att de skisser på ”murar” runt de olika begravningsplatserna som finns i förslaget knappast kan sägas vara anpassad till områdets naturliga förhållanden och på ett olyckligt sätt separerar begravningsplatserna från området i övrigt. Vi föreslår att man istället utgår från de olika typer av ”stängsel” eller murar som förekommit i religiösa sammanhang eller i samband med jordbruk från järnåldern och fram till industrialismens genombrott.

§ 15

Svar på fråga från Katarina Luhr m.fl. (MP) angående eventuellt vite till EU p g a överskridande av miljö kvalitetsnormer för PM10

Dnr 2012-13355

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsämnden anser Katarina Luhrs m.fl. (MP) skrivelse besvarad med vad som anförs i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 8 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) enligt följande:

Vi tackar förvaltningen för svaret.

Vi noterar att det uppgetts under hand vid några tillfällen att eventuella vite kan komma att överföras på Stockholms stad. Även om ansvaret att betala ett eventuellt vite är statens, finns olika sätt för staten att tvinga berörda kommuner att betala.

Det kan alltså inte uteslutas att staden i praktiken kan behöva betala en del av eventuellt vite. Detta är ytterligare ett skäl till att staden ska genomföra de åtgärder som staden kan genomföra för att minska nivåerna av hälsovådliga partiklar och kväveoxider.

Vi delar inte uppfattningen att staden fullt ut har vidtagit de åtgärder som står till buds. Staden har fattat en mängd beslut i planeringsärenden, vid tillsyn, rörande trafiken och

så vidare som bidrar till att normerna alltjämt överskrids. I ärende 17 vid detta sammanträde finns ytterligare ett exempel, då staden motsätter sig ett förslag från länsstyrelsen om att dubbdäck ska förbjudas på två gator i staden.

§ 16

Ny miljöbilsdefinition och justerade miljöbils mål

Dnr 2012-13684

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens förslag samt uppmanar kommunfullmäktige att besluta att:
  - a. anta den skärpta miljöbilsdefinition som föreslås i bilaga 1 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
  - b. alla nya personbilar och lätta lastbilar som införskaffas eller leasas till stadens verksamheter ska från den 2013-xx-xx uppfylla den nya miljöbilsdefinitionen. Undantaget specialfordon.
  - c. när staden följer upp sitt mål 100 procent miljöbilar i den egna flottan gäller för äldre fordon att om de klarade den vid nyregistreringstillfället rådande miljöbilsdefinitionen betraktas de alltjämt som miljöfordon.
  - d. ”Reviderade riktlinjer för specialfordon” som föreslås i bilaga 2 till förvaltningens tjänsteutlåtande, godkänns.
  - e. Stockholms stadshus AB uppmanas att ge samtliga bolagsstyrelser i staden i uppdrag att besluta enligt punkt 1-4 ovan.
  - f. justera Stockholms Miljöprogram 2012-2015 i enlighet med förslaget i bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 5 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att återremittera förslaget på ny miljöbilsdefinition för Stockholms stad samt anför i övrigt följande:

Den nya miljöbilsdefinitionen är till stor del en skärpning av den gamla definitionen vilket är positivt. Det finns dock specifika delar av definitionen som Stockholms stad borde skärpa i en egen miljöbilsdefinition. T.ex. anser vi att det måste finnas ett maxvärde för utsläpp som inte relaterar till bilens vikt, då vi inte

tycker att det är acceptabelt att en miljöbil får ha höga utsläpp bara den är tung nog. Användningen av dieslbilar i staden bör styras mot en minskning då de bidrar till höga halter av kväveoxider i stockholmsluften, och separata regler bör därför gälla för dieslbilar. Då Stockholm, med flera större svenska städer, har problem att klara miljö kvalitetsnormerna för kväveoxider anser vi att detta kan vara en anledning till att ha en lokal miljöbilsdefinition. För att det inte ska bli för många olika definitioner tycker vi att det är en fördel om flera svenska städer beslutar om en gemensam stärkt miljöbilsdefinition och att dessa städer därmed kan gå främst och dra teknikutvecklingen framåt.

Vi anser att uppföljningen av stadens mål-100 % miljöbilar i den egna fordonsflottan- ska ta hänsyn till en förändrad miljöbilsdefinition då målet kan bli svårt att uppnå med den nya definitionen. Enbart bilar som uppfyller den nya miljöbilsdefinitioner ska dock kunna räknas som miljöbilar och staden ska fortsätta sträva mot målet 100 % miljöbilar i den egna flottan. Staden måste hela tiden sträva mot en bättre och renare bilflotta.

I övrigt anser vi att förslaget till sänkning av miljöprogrammets mål- 50% av nya sålda personbilar ska vara miljöbilar- pekar på svårigheten att snabbt byta ut en existerande bilflotta mot en bränslesnål sådan och därmed också problemen med att använda miljöbilar som argument för att främst satsa på infrastruktur för biltrafik.

- 3) Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

1. Att avstyrka förslaget att sänka ambitionen till 20 procent nybilsförsäljning.
2. I övrigt anföra följande:

Vi anser att det är bra att Stockholms stads miljöbilsdefinition anpassas efter den nationella definitionen. En enhetlig definition är nödvändig för att privatpersoner och inte minst företag ska våga satsa på miljöbilar. Den borgliga regeringens senfärdighet när det gäller att ta fram den nya nationella definitionen, har resulterat i att miljöbilsförsäljningen pga. osäkerhet kring framtida regelverk sjunkit kraftigt till förmån för fossildrivna bilar.

Även om definitionen nu ytterligare har skärpts är det problematiskt miljömessigt inte minst för den tekniska utvecklingen att fossildrivna bilar kan miljöklassas. Fossildrivna fordon förutom specialfordon borde så snart som möjligt mista möjligheten att vara ett miljöbil.

- 4) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

Tillstyrka punkt 1-5 enligt förvaltningens förslag.

Vad gäller punkt 6 ändra målet beträffande nybilsförsäljning till 30 %. I övrigt tillstyrka förvaltningens förslag.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra

ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservationer

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Mikael Magnusson m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 17

Åtgärdsprogram för att nå miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid och PM10 i Stockholms län Remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län

Dnr 2012-2244

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningarnas gemensamma förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att förslaget till åtgärd 1 avstyrks, de föreslagna åtgärderna 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12 och 14 godkänns samt att i övrigt yttra vad som anförs i förvaltningarnas gemensamma tjänsteutlåtande
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens, trafikkontorets och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 3 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Föreslå kommunstyrelsen att de föreslagna åtgärderna 1, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12 och 14 godkänns.
  2. Därutöver anföra följande:

Vi vill påminna om att åtgärdsprogrammet handlar om normer som borde ha klarats redan 2005. Inte ens om man klarar normerna når man god luftkvalitet – man når lägsta godtagbara miljökvalitet. Luftkvaliteten är en fråga om hälsa och till och med förtida död för boende i Stockholm. En färsk studie som Karolinska institutet har gjort på tusentals barn visar på lungförändringar på barn upp till åtta års ålder. Risken finns att symptomen blir livslånga.

<http://www.tv4.se/nyheter/klipp#hard-trafik-paverkar-barns-lungor-2228657-lh>

Länsstyrelsen konstaterar att planen inte räcker till för att nå normerna. Därför måste den revideras redan nästa år. Det är ett underbetyg till myndigheternas arbete. Det har funnits gott om tid för att t.ex. göra de mätningar som man nu anför behövs för att kunna vidta åtgärder. Planen är redan minst två år försenad. Men det är också bra att planen betonar vikten av uppföljning och uppdatering.

Flertalet av de åtgärder som föreslås handlar om städning och dammbindning. Samtidigt framgår av förslaget att ”dammbindning och städning är relativt kostsamt”, att dammbindning har relativt kort verkan och inte kan användas dagligen (s 24) samt att den städteknik som i dag används har bara marginell effekt på PM10-halterna (s 18).

En annan svaghet i planen är att flera generella insatser redovisas utan att föreslås. Vi har erfarit att detta beror på att lagstiftningen ställer för höga krav på vilka åtgärder som kan föreslås (se punkt 5 i listan på s. 6). Resultatet blir att det är väldigt oklart vilken status de generella åtgärderna har, vad som egentligen ska göras, och när. Detta kommer att försvåra uppföljningen avsevärt. Resultatet kan bli fortsatt passivitet. Vi anser att staden bör påtala problemet med lagstiftningens krav för regeringen.

Kontoren avstyrker åtgärd 1 i programmet för PM10, att dubbdäck förbjuds på två gator. Skälet är att man hellre vill invänta en kommande utredning om avgift på dubbdäck. Vi vill först påminna om mark- och miljödomstolens dom om miljökvalitetsnormerna (MHN 2012-08-28 §16). Domstolen skrev att det ligger på nämnden att kontrollera att miljökvalitetsnormerna innehålls. Detta är alltså vårt ansvar.

Det är vidare oklart när, och till och med om det kommer beslut om lokal avgift på dubbdäck. Av förslaget till åtgärdsprogrammet framgår att en lokal avgift är lagtekniskt komplicerat. På s 13 står: ”Oklarheter råder för närvarande om... ett avgiftssystem låter sig utformas i det svenska lagsystemet.” Tills dess att vi får nya styrmedel behöver vi använda de styrmedel vi har. Frågan får inte förhållas mer. Vi bör inte låta det bästa vara det möjligas fiende. Därför delar vi inte kontorens åsikt att åtgärd 1, införande av dubbdäcksförbud på två av Stockholms stads gator, ska tas bort ur åtgärdsprogrammet.

I förslaget till åtgärdsprogram står att ”för de åtgärder eller styrmedel där samsyn inte råder [mellan länsstyrelsen och staden] får dessa delar överlämnas till regeringens prövning.” Om vi tolkar detta rätt innebär det att om staden antar kontorens förslag överlämnas förslaget om förbud för dubbdäck på två gator i Stockholm till regeringen för prövning. Vi anser att stadens politiker ska ta ett eget ansvar för stockholmarnas luftkvalitet.

Vi noterar att det framgår att det är kommunernas miljöförvaltningar som svarar för tillsyn över väghållarna, men menar att varje förslag i åtgärdsprogrammet bör kompletteras med förtydligande uppgift om vem som har tillsynsansvaret. Erfarenhetsmässigt har olika tolkningar om vem som har tillsynsansvar försvårat tillsynsarbetet.

Vi delar inte kontorens ståndpunkt att kostnaden för genomförandet av åtgärderna i första hand är ett statligt ansvar. När lokala problem med lokala orsaker kan lösas med lokala åtgärder är det ett lokalt politiskt ansvar. I ett läge där den borgerliga majoriteten föreslår sänkt skatt är det svårt att argumentera för att Stockholms stad inte har råd att ta vårt eget ansvar.

Vi delar kontorens synpunkt att det behövs kompletterande lagstiftning. Vi delar också åsikten att det bör finnas rätt för kommunen att ta ut avgift på dubbdäck och att regeringen bör besluta om möjlighet för kommunen att införa miljözon även för lätta fordon. Vi anser också att kommunen bör få en möjlighet att ändra trängselskatten: differentiera med avseende på fordon och införa trängselavgifterna på Essingeleden. Vi anser användningen av intäkterna bör beslutas lokalt. Vi tycker också att lagen (1957:259) om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats bör ändras så att kommunen kan ta ut högre parkeringsavgift för fordon med dubbdäck. Detta kan vara enklare lagtekniskt än en kommunal avgift för dubbdäcksanvändning. Vi anser att reglerna som gynnar dieslbilar bör ses över, till exempel nedsatt energiskatt och definitionen av miljöbilar, i syfte att hejda ökningen av dieslbilar på våra gator.

Kontoren ställer sig tveksamma till åtgärder för att reducera kvävedioxid NO₂, med anledning av att dess relevans som indikator för hälsopåverkande luftföroreningar är under diskussion. Vi erfar efter kontakt med Naturvårdsverket att förvaltningarna övertolkar den citerade formuleringen i Naturvårdsverkets skrivelse till regeringen från januari 2012. Att något är under diskussion betyder inte nödvändigtvis att diskussionen kommer att leda till att kraven blir lindrigare. Genomgången av kväveoxiders hälsoeffekter i länsstyrelsens förslag (s 71-72) pekar snarast i motsatt riktning. Där står bl.a. "WHO har antytt att om kunskapen utvecklas till att konstatera att NO₂ enbart utgör en indikator för den komplexa föroreningsmixen från förbränning, bör ett LÄGRE årsmedelvärde användas" (vår betoning). Kvävedioxid är i dag det mått som används för att mäta innehåll av dieselavgaser i luften, en förekomst som både har ökat och som numera anses som cancerframkallande enligt WHO. Det är naturligt att kvävedioxids roll som indikator för tätortens luftföroreningar diskuteras, eftersom ämnet förekommer utomhus blandat med andra luftföroreningar och det är svårt att skilja på deras respektive effekter. Till dess att det finns en bättre indikator för hälsopåverkande luftföroreningar av till exempel dieselavgaser bör kvävedioxid behållas som indikator. Detta är också förenligt med en rimlig tolkning av försiktighetsprincipen.

- 3) Mikael Magnusson m.fl. (S) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
1. Delvis godkänna kontorens förslag till beslut
  2. Föreslå kommunstyrelsen att de föreslagna åtgärderna 1,3,5,6,8,9,11,12 och 14 tillstyrkes
  3. Kräva att länsstyrelsen omedelbart startar arbetet med att revidera,

komplettera och förstärka åtgärdsplanen – samt att kontoren konstruktivt bidrar i detta arbete

4. Uppmana regeringen att snarast ge Stockholms stad möjlighet att införa dubbdäcksavgifter
5. Därutöver anföra att:

Det är oacceptabelt att miljö kvalitetsnormerna år för år överskrids på Stockholms gator beträffande partikelhalter (PM 10) och kvävedioxid. De höga halterna leder till sjukdom, fysiska besvär och en förtidig död för många stockholmare. Särskilt allvarligt är den dåliga luftkvaliteten för små barn, astmatiker och äldre. Till följd av överskridandena hotas Sverige av dryga böter av EU.

Frågan om åtgärder för att komma tillrätta med dessa luftkvalitetsproblem har tyvärr kännetecknats av tveksamhet och senfärdighet. Att länsstyrelsen nu till sist samlat sig till att lägga fram ett förslag på åtgärdsprogram är bra. Sämre är att de 14 åtgärder som föreslås inte räcker, eller som länsstyrelsen själv uttrycker det: *”Åtgärderna bedöms dock inte vara tillräckliga för att nå normerna och det kommer att krävas ytterligare åtgärder.”* Det är minst sagt anmärkningsvärt att ett program läggs fram, där de som skrivit programmet inte ens själv tror att de löst uppgiften.

Läget är således helt otillfredsställande. Länsstyrelsen bör omedelbart få i uppdrag att revidera sin framlagda åtgärdsplan i syfte att komplettera och förstärka programmet. Följande är element som länsstyrelsen bör ta med i sin reviderade plan: Utbyggd kollektivtrafik - med enhetstaxa i länet, dubbdäcksavgifter, fler infartsparkeringar, begränsad genomfart för tung trafik på vissa gator, utbyggd cykelinfrastruktur, samt aktivare och mer kreativt användande av trängselskatteinstrumentet – där en förutsättning för detta är att besluten över trängselskatten snarast flyttas från riksdagen till lokal/regional nivå så att trängselskatten kan integreras i trafikplaneringen. Dessutom bör det noteras att avsaknaden av utsläppsdifferentierade vägtrafikavgifter som finns på kontinenten leder till att svenska vägar trafikeras av äldre och sämre lastbilar än exempelvis i Tyskland. Detta är till skada för luftkvaliteten också i Stockholm.

Vi socialdemokrater har sedan länge drivit att ett införande av dubbdäcksavgifter skulle vara ett viktigt instrument för att få ner partikelhalterna. Just detta ser länsstyrelsen som centralt, även om detta ensamt inte kommer att räcka. Regeringen bör skynda på arbetet med att ge Stockholms stad möjlighet att införa dubbdäcksavgifter enligt norsk modell.

När problemet är att föreslagna åtgärder är för få och otillräckliga, är det oförståeligt att förvaltningarna i sitt förslag till remissvar föreslår att avvisa länsstyrelsens ”åtgärd ett” om att införa dubbdäcksförbud på ytterligare två gator i Stockholm. Självklart vore det bättre med dubbdäcksavgifter, men tyvärr är staden i denna fråga avhängig av den borgerliga regeringen, som hittills visat en enorm senfärdighet. Tills dubbdäcksavgifter är tillåtna och införda, måste vi vara beredda att, än mer omfattande, använda övriga medel som står till förfogande.

- 4) Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

1. I huvudsak tillstyrka förvaltningens synpunkter
2. Tillstyrka en utökning av Åtgärd 1
3. Tillstyrka Åtgärd 9, 11 och 14
4. Vidare utvärdera effekter av åtgärd 3, 5, 6 och 8
5. I väsentligt ökad utsträckning införa begränsningar av hastighet och tillgänglighet för privatfordon som medel att begränsa luftföroreningarna.
6. Därutöver anföra följande:

Både regering (såväl S som Alliansen) och kommuner inkl Stockholm har under lång tid negligerat problemen med luftföroreningar från biltrafiken, vilket fått till följd att bara i Stockholmsregionen drygt 500 personer dör i förtid varje år. Denna negligering har dessutom inneburit att Sverige och kommunen bryter mot EU:s bindande MKN för partiklar och NO₂, vilket kommer att leda till stora kostnader i form av böter. Pengar som kunde använts till att ex. istället åtgärda problemen. V har som enda parti under lång tid verkat för att kraftigt minska privatbilismen både i innerstan och i övriga regionen. Förbifart Stockholm är ett meningslöst projekt som förutom att slösa bort 65 miljarder kronor (inkl räntor) också leder till en förvärrad luftsituation och ökad dödlighet. Det är därför helt nödvändigt att omedelbart vidta åtgärder så att på kort sikt åtminstone rådande MKN uppfylls.

Möjligheterna för den enskilde att genom betalning slippa bidra till att samhällsnyttiga åtgärder vidtas är utifrån ett rättviseperspektiv felaktigt. Den rike kan på detta sätt köpa sig fri från betungande krav som drabbar andra. Valet mellan förbud eller avgifter måste därför prövas i varje enskilt fall.

Dubbdäck är huvudorsaken till luftproblemen i Stockholm och användningen måste därför begränsas kraftigt. Samtidigt är det ur trafiksäkerhetssynpunkt viktigt med en viss andel dubbdäck i trafiken. Det finns också personer (ex. turister, boende utanför stan) som kan ha ett reellt behov av dubbdäck. Detta kan hanteras via ett dispensförfarande, vilket dock kan kosta mer än det smakar. Vi kan därför vad gäller regleringen av dubbdäck acceptera båda lösningarna.

Målet med åtgärderna ska vara att till 1 januari 2014 ha uppfyllt gällande MKN på alla stadens gator. Detta ska ske genom en kombination av kortsiktiga och långsiktiga åtgärder.

På kort sikt ska hastighets- och trafikbegränsningar (inkl höjd trängselavgift) i kombination med utökad och tidigare lagd städning vidtas så att tillräcklig effekt uppnås samtidigt som en begränsning av dubbdäcksanvändandet görs snarast möjligt.

På sikt ska en permanent trafikreglering utifrån målet om en ”bilfri” innerstad kombinerat med en permanent dubbdäcksreglering och en kostnadseffektiv städning utgöra grunden för arbetet med att uppnå såväl gällande MKN som övriga Miljö kvalitetsmål.

Vid programmets revidering ska som förvaltningen påpekar dessutom de samhällsekonomiska kostnaderna och vinsterna uppskattas inkl effekterna på människors hälsa. I motsats till vad förvaltningen menar bör kostnaderna belasta också kommunen vad gäller de delar där kommunen har eller har haft möjlighet att påverka situationen. Problem med tolkningen av gällande MKN behöver inte

innebära att beslut tas för att förbättra situationen. Programmet bör också ha en långsiktig målsättning med tydliga etappmål så att programmet i normalfallet inte behöver revideras.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Mikael Magnusson m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 18

Ansökan om statliga bidrag för undersökning av misstänkt förorenade områden; Trekantsparken, Liljeholmen 1:1

Dnr 2012-11722

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner att förvaltningschefen ansöker om statligt bidrag för undersökning av det misstänkt förorenade området Trekantsparken på fastigheten Liljeholmen 1:1 samt att förvaltningschefen beslutar om ansvarsutredning/ansvarsbedömning avseende objektet.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 23 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

Det är oerhört viktigt att områden som eventuellt kan vara förorenade med hälsoskadliga ämnen utreds och därefter saneras, speciellt områden där barn och vuxna frekvent vistas och exponeringen kan bli påtaglig. Då detta är en fråga

som gäller invånarnas, och speciellt barnens direkta hälsa, anser vi att det är viktigt att utredningar av potentiellt förgiftad mark påbörjas snarast.

§ 19

ScorePP – slutrapportering av EU-projekt

Dnr 2009-3760

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnamnden godkänner slutrapportering från EU-projektet ScorePP.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 9 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

Det är ett i flera avseenden imponerande arbete som gjorts i detta projekt och det är viktigt att det finns möjlighet att ta vara på resultaten i det fortsatta arbetet med bl.a. tillsyn.

Projektet understryker dock behovet av ett intensivare arbete ”uppströms” för att förhindra att farliga ämnen kommer in i produkter och vidare i miljön. Det behövs flera nationella förbud och Sverige bör bli aktivare med att föreslå ämnen för regleringar på europeisk nivå.

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Slutrapporteringarna av EU-projekten ScorePP och COHIBA pekar i samma riktning:

- Det är viktigt att miljöförvaltningen deltar i denna typ av projekt. Staden har mycket att lära av hur andra arbetar och kanske än mer att lära ut;
- Listorna på kemikalier har tagits fram för att skydda vattenmiljön snarare än människors hälsa (men det finns givetvis mycket överlappningar);
- En lista som utgår från människors hälsa – t ex förekomsten av olika kemikalier i blod från barn och ungdomar i olika länder/städer – skulle ge

ytterligare information om just dessa kemikaliers spridning i miljön.

Förvaltningen konstaterar i sitt yttrande om det sammanställda kunskapsunderlagen från dessa och andra EU-projekt att ”det nu (är) dags att använda dessa i verksamheten i staden. Kunskap om källor och åtgärdsmetoder kommer att vara till nytta i tillsynsarbetet, för att utveckla stadens upphandling och vid kravställning vid rivning, ny- och ombyggnad”. Vi instämmer i detta och väntar med spänning på att förvaltningen återkommer med preciserade planer och budgetbedömningar.

§ 20

COHIBA – slutrapportering av EU-projekt

Dnr 2009-1862

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner slutrapportering från det regionala EU-projektet COHIBA.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 9 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande:

Slutrapporteringarna av EU-projekten ScorePP och COHIBA pekar i samma riktning:

- Det är viktigt att miljöförvaltningen deltar i denna typ av projekt. Staden har mycket att lära av hur andra arbetar och kanske än mer att lära ut;
- Listorna på kemikalier har tagits fram för att skydda vattenmiljön snarare än människors hälsa (men det finns givetvis mycket överlappningar);
- En lista som utgår från människors hälsa – t ex förekomsten av olika kemikalier i blod från barn och ungdomar i olika länder/städer – skulle ge ytterligare information om just dessa kemikaliers spridning i miljön.

Förvaltningen konstaterar i sitt yttrande om det sammanställda kunskapsunderlagen från dessa och andra EU-projekt att ”det nu (är) dags att använda dessa i verksamheten i staden. Kunskap om källor och åtgärdsmetoder kommer att vara till nytta i tillsynsarbetet, för att utveckla stadens upphandling och vid kravställning vid rivning, ny- och ombyggnad”. Vi instämmer i detta och väntar med spänning på att

förvaltningen återkommer med preciserade planer och budgetbedömningar.

§ 21

Bisfenol A

Svar på skrivelse från Mikael Magnusson m. fl. (S)

Dnr 2012-9066

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens svar på skrivelsen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 8 oktober 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Förvaltningen bör återkomma med en mera preciserad uppskattning av kostnaderna för en undersökning av hur utsatta särskilt känsliga grupper av stockholmarna kan vara för bisfenol A och vilka de mest sannolika källorna till denna belastning kan vara.
  2. I övrigt anföra:

Förvaltningen utvecklar på ett förtjänstfullt sätt varför staden skall oroa sig för halterna av bisfenol A i befolkningen. Förvaltningen bekymrar sig för en rad faktorer som tillsammans anses utgöra motiv för att avslå kravet på en undersökning. Det enda argument som har någon tyngd är att medel inte finns i budgeten och att en undersökning skulle vara dyr.

Vi har full respekt för detta argument men anser att förvaltningen snarast bör ge sig in i denna typ av studier. Staden måste skapa sig en god överblick över vilka de kemikalier är som utgör de största riskerna för befolkningens hälsa, spridningsvägarna för dessa kemikalier samt vilka försäljningskanaler som är viktigast. Först när detta är gjort kan staden på allvar gå vidare i kemikaliearbetet. Och det är först då som vi på allvar kan bedöma vilken roll just lokala åtgärder kan ha. Är det t ex rimligt att ställa särskilda krav i forskolor och skolor? Vi anser att detta arbete med bisfenol A kan vara ett bra första steg men är givetvis öppna för att börja med andra kemikalier (eller grupper av kemikalier). Det är för övrigt glädjande att Lena Ek också börjat uppmärksamma frågan. Men det gör inte frågan mindre viktigare på lokal nivå.

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP).

Reservation

Vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande:

Effekterna av bisfenol A är osäkra och behöver utredas grundligt och snarast. Exponeringen av bisfenol A beräknas vara jämn över hela landet. Vi menar emellertid inte att detta måste utgöra ett krav för en nationell insats, snarare tvärtom. Trots den begränsade geografiska spridningen av exponeringen för bisfenol A i en specifik stad, tycker vi att det finns tillräckligt fog för att göra en studie på detta i de tre storstadsregionerna, alternativt enbart i Stockholms stad. Det är ett nationellt problem, men då spridningen ses som jämn och även innefattar Stockholm bör det vara intressant nog för oss att bevaka. Vi anser vidare att staden snarare har bättre resursmässiga förutsättningar för att praktiskt kunna genomföra en sådan undersökning i jämförelse med mindre kommuner. Experthjälp kan hyras in i form av konsulter.

Det är också viktigt att minska invånarnas exponering för potentiellt skadliga ämnen. Ett nationellt förbud mot bisfenol A i termopapper är ett bra första steg. Denna process kan skyndas på genom att handlare bli informerade om alternativ och självmant börjar fasa ut termopapper, ett arbete som med fördel redan nu kan påbörjas av förvaltningen. Vi anser därutöver att staden och staten ytterligare bör verka för ett förbud mot andra produkter som innehåller bisfenol A och övriga bisfenolderivat, speciellt material som kommer i kontakt med dricksvatten och livsmedel. Inom ramen för den kemikalieplan som är under framtagande bör även användning av bisfenolinnehållande material förbjudas inom stadens verksamheter.

§ 22**Skrivelse om Årsta holmar från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP)**

Dnr 2012-14774

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsämnden beslutar enligt sitt förslag:

- 1 Skrivelse från Per Ankersjö (C), Jonas Nilsson m.fl. (M) och Karin Karlsbro (FP) anmäls och överlämnas till miljöförvaltningen för beredning.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Per Ankersjö (C) finner att nämnden beslutar enligt sitt förslag.

§ 23

Förvaltningschefens information

Avdelningscheferna informerar om aktuella händelser inom sina respektive verksamhetsområden.

Gustaf Landahl informerar om innehållet i det remissvar som förvaltningen lämnat till mark- och miljödomstolen angående Förbifart Stockholm. På grund av kort svarstid besvarades remissen av förvaltningen.

Vid protokollet

Ingrid Mårtenson